
[2019-19-RE](#)

CAUSA 2019-19-RE

(APAPMA c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 112-2019. Recurs d'empara

Aute del 8 d'abril del 2019

BOPA núm. 36, del 17 d'abril del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 26 de febrer del 2019, per la representació processal de l'Associació Protectora d'Animals, Plantes i Medi Ambient (APAPMA), mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 26 de març del 2018, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia i contra l'aute del 29 de gener del 2019, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a l'accés a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a una doble instància en l'àmbit penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com dels articles 6 i 13 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que ordeni a la Batllia l'acceptació a tràmit de la querella presentada per APAPMA, el 15 de febrer del 2018, juntament amb la tramitació de la instrucció de la causa, prèviament a qualsevol declaració de prescripció;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy.

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran d'uns fets relatius a la construcció i a la gestió del centre de tractament de residus que haurien ocorregut en el decurs dels anys 2006 i 2007, el 29 de setembre del 2017, APAPMA va formular una denúncia davant la Batllia per uns presumptes delictes contra l'activitat mercantil de les empreses, de prevaricació en la funció pública, de concussió, de corrupció i tràfic d'influències, de malbaratament de cabals públics, d'abusos en l'exercici de la funció pública i de falsedat documental,

entre d'altres que el batlle instructor pugui considerar o que puguin desprendre's de la instrucció, contra persones desconegudes.

1.2. El 10 de gener del 2018, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual acordava arxivar les diligències prèvies en haver-se constatat la prescripció dels fets objecte de denúncia.

1.3. El 2 de febrer del 2018, la representació processal d'APAPMA va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió davant el Tribunal de Corts, i, el 15 de febrer següent, va presentar una querella criminal pels presumptes delictes esmentats contra persones desconegudes, informant d'aquesta presentació al Tribunal de Corts.

1.4. El 5 de març del 2018, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què inadmetia a tràmit aquest recurs d'apel·lació per manca de legitimació de l'apel·lant.

1.5. El 26 de març del 2018, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar un aute en què decidia no admetre a tràmit la querella criminal d'APAPMA, atès que l'aute d'arxiu, dictat el 10 de gener del 2018, havia esdevingut ferm.

1.6. La representació processal d'APAPMA també va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 29 de gener del 2019, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va desestimar aquest recurs i va confirmar la decisió de la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia.

1.7. Atesa la nova redacció de l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional que li suscitava dubtes processals, el 26 de febrer del 2019, la representació processal d'APAPMA va interposar un incident de nul·litat d'actuacions contra aquest aute del Tribunal de Corts i, al mateix temps, va presentar també un recurs d'empara contra l'aute del 26 de març del 2018, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia i contra l'aute del 29 de gener del 2019, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a l'accés a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a una doble instància en l'àmbit penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com dels articles 6 i 13 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

1.8. El 3 d'abril de 2019, l'aute del Tribunal de Corts ha desestimat l'incident de nul·litat d'actuacions que va interposar APAPMA contra l'aute del 29 de gener del 2019 del Tribunal de Corts.

2. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

2.1. La representació processal d'APAPMA interposa un recurs d'empara contra l'aute del 26 de març del 2018, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia i contra l'aute del 29 de gener del 2019, dictat pel Tribunal de Corts. Atesa la redacció de l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, efectuada per la Llei del Codi de procediment civil, Llei 24/2018, del 18 d'octubre, i a la introducció pel mateix text legal de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, en relació amb els incidents de nul·litat d'actuacions, sol·licita un pronunciament exprés que aclareixi si esdevé possible interposar un recurs d'empara contra una resolució ferma dictada pel Tribunal de Corts.

2.2. La redacció vigent de l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional (la seva entrada en vigor es va produir, segons la disposició final 29 de la Llei 24/2018 esmentada, el 15 de novembre del 2018) estableix el següent:

"El recurs d'empara, llevat dels supòsits establerts als articles 95 i 96 d'aquesta Llei, s'interposa contra les sentències que desestimen en fase de recurs les demandes presentades en el marc del procediment urgent i preferent, els autes que desestimen o no admeten en fase de recurs els incidents de nul·litat que també es configuren com un procediment urgent i preferent, d'acord amb l'article 41, apartat 1, de la Constitució, o les resolucions judicials fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia encara que no s'hi hagi interposat un incident de nul·litat." (El subratllat és nostre).

No correspon ara a aquest Tribunal pronunciar-se sobre la interpretació que cal atribuir a l'àmbit objectiu de l'incident de nul·litat d'actuacions previst contra les resolucions fermes, però sí quina ha de ser la correcta intel·lecció de l'article 86 que s'acaba de retranscriure.

En aquest sentit, són dues les qüestions que s'han d'abordar per aquest Tribunal Constitucional. La primera és que la modificació d'aquest article 86 no pot interpretar-se de manera que només procedeixi la interposició del recurs d'empara contra les resolucions fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia. Si bé és cert, que qui clou, habitualment, el segon grau de la jurisdicció ordinària és el Tribunal Superior de Justícia, existeixen casos, com el que ara ens ocupa, en què és el Tribunal de Corts qui dicta la resolució que esgota els recursos ordinaris, de manera que esdevé ferma.

En aquests supòsits, de conformitat amb allò que ja indicava l'exposició de motius de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional (veg. apartat relatiu al recurs d'empara, punt 2n), cal que s'esgotin els recursos ordinaris, sense que es pugui interposar directament el recurs d'empara. Per tant, en aquells àmbits jurisdiccionals en què sigui el Tribunal de Corts qui, amb una resolució ferma, esgoti els recursos ordinaris, cal entendre que aquest supòsit resta també inclòs en la dicció de l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, encara que no s'hagi interposat un incident de nul·litat d'actuacions, ja que la interpretació sistemàtica i teleològica de la norma condueix a possibilitar la formulació del recurs d'empara contra la resolució ferma del tribunal que en segona instància ha posat fi a la via jurisdiccional ordinària.

La segona rau en saber si una vegada iniciada la via de l'incident de nul·litat d'actuacions es pot interposar alhora un recurs d'empara davant aquest Tribunal.

L'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, sota el títol de "*Nul·litat de les resolucions fermes*", fruit de la redacció atorgada per la Llei del codi de procediment civil, del 18 d'octubre del 2018, preveu, en el seu apartat 1, que es pugui interposar un incident de nul·litat quan una resolució ferma hagi vulnerat un dret fonamental per infraccions processals o en cas que defectes de forma hagin causat indefensió o en cas d'incongruència de la sentència o de la resolució, sempre que aquell que sol·licita la nul·litat no hagi pogut denunciar aquesta vulneració anteriorment. I en l'apartat 7, s'estableix que l'incident de nul·litat ja no és un pressupòsit necessari per poder accedir en empara al Tribunal Constitucional: "*7. La formulació prèvia de l'incident de nul·litat no és un requisit necessari per interposar un recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional quan es tracti d'una resolució judicial ferma dictada pel Tribunal Superior de Justícia*".

Si aquestes consideracions, les posem en consonància amb l'actuació processal del recurrent i amb allò que disposa l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional ressurt que el recurs

d'empara solament es pot interposar contra els autes que desestimen o no admeten en fase de recurs els incidents de nul·litat, quan s'ha optat per no interposar de manera directa el recurs d'empara. En aquest cas, el recurrent va optar per la via de l'incident de nul·litat d'actuacions, atès que el Tribunal de Corts, el 3 d'abril del 2019, va dictar un aute mitjançant el qual el desestimava. En aquest sentit, allò que el recurrent té la potestat de fer és interposar davant el Tribunal Superior de Justícia un recurs contra la desestimació del seu incident de nul·litat d'actuacions (article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials), però no formular recurs d'empara, ja que aquest és en l'actualitat clarament prematur.

Per tant, interposat un incident de nul·litat d'actuacions i un recurs d'empara directe per les mateixes raons, l'admissió d'aquest darrer resta supeditada al desistiment de l'incident de nul·litat d'actuacions, encara no inadmes o resolt.

La conseqüència ineludible d'això que s'acaba d'exposar és la inadmissió a tràmit del recurs d'empara interposat per APAPMA.

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2019-19-RE interposat per la representació processal d'APAPMA contra l'aute del 26 de març del 2018, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia i contra l'aute del 29 de gener del 2019, dictat pel Tribunal de Corts.
2. Notificar aquest aute a la representació processal d'APAPMA, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 8 d'abril del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat